

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування

Кафедра обліку і аудиту

06-02-303М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять з навчальної дисципліни
«Бухгалтерський облік (загальна теорія)»
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського)
рівня за освітньо-професійною програмою «Облік і
оподаткування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-методичною
радою з якості ННІЕМ
Протокол № 2 від 19.10.2021 року

Рівне – 2021

Методичні вказівки до практичних занять з навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік (загальна теорія)» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Облік і оподаткування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Бондарева Т. Г., Зінкевич О. В. – Рівне : НУВГП, 2021. – 53 с.

Упорядник: Зінкевич О. В., к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту.

Відповідальний за випуск: Позняковська Н.М., к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і аудиту

Керівник групи забезпечення спеціальності 071 «Облік і оподаткування»: Позняковська Н. М., к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і аудиту.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
1.РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДИЧНИХ ВКАЗІВОК.....	3
2.МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСУ	4
3. ТЕМАТИКА ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	5
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	50

© Бондарева Т. Г.,
Зінкевич О. В., 2021
© НУВГП, 2021

ПЕРЕДМОВА

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» бухгалтерський облік є обов'язковим видом обліку, який ведеться суб'єктом господарювання. Фінансова, податкова, статистична та інші види звітності, що використовують грошовий вимірник, ґрунтуються на даних бухгалтерського обліку.

Добре налагоджений, достовірний і своєчасний облік дає змогу контролювати виконання планових завдань, правильно визначати показники фінансово-господарської діяльності підприємства, є зняряддям контролю за раціональними і економічним використанням ресурсів з метою досягнення комерційного успіху і виконання фінансових обов'язків перед державою.

В сучасних умовах господарювання постійно зростає необхідність використання облікової інформації в управлінні діяльністю суб'єкта господарювання. Аналіз форм звітності підприємства дає можливість виявити переваги й недоліки у господарській діяльності, простежити тенденції розвитку на основі динаміки економічних показників і прийняти обґрунтовані рішення.

Методичні вказівки містять завдання для практичних занять, черговість яких відповідає послідовності викладання теоретичного курсу. Мета цих методичних вказівок – допомогти здобувачам вищої освіти оволодіти основами та прийомами бухгалтерського обліку в сучасних умовах господарювання.

1. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДИЧНИХ ВКАЗІВОК

Мета практичних завдань – формування у здобувачів вищої освіти сучасної системи знань про бухгалтерський облік, невід'ємним складником якого є набуття практичних навичок ведення бухгалтерського обліку на рівні окремого суб'єкта господарювання – підприємства.

На практичному занятті здобувачу вищої освіти, який

працює з методичними вказівками, потрібно дотримуватися таких порад:

- не намагатися виконувати завдання, попередньо не опрацювавши лекційний матеріал;

- починаючи виконувати завдання, переконатися, що умови завдання зрозумілі, з'ясувати мету і кінцеві результати, до яких необхідно дійти;

- у кожному завданні намагатися знайти елемент нового, раніше невідомого;

- щоразу коротко записувати умови завдання та перебіг його розв'язання.

Для успішного виконання завдань варто звертатися до матеріалів діючої в Україні нормативно-правової бази, відповідних підручників, навчально-методичних посібників, конспектів лекцій тощо.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСУ

«Бухгалтерський облік (загальна теорія)» як навчальна дисципліна формує систему знань студентів щодо методології та організації бухгалтерського обліку, використання облікової інформації для складання звітності, для проведення аналізу господарської діяльності, аудиту і контролю, ухвалення управлінських рішень.

Метою дисципліни «Бухгалтерський облік (загальна теорія)» є формування системи знань з теорії та практики ведення бухгалтерського обліку на підприємствах.

Завданням дисципліни «Бухгалтерський облік(загальна теорія)» є формування системи теоретичних знань бухгалтерського обліку і набуття здобувачами вищої освіти практичних навичок ведення бухгалтерського обліку на підприємствах, набуття навичок документального оформлення господарських операцій, ведення облікових реєстрів, складання фінансової звітності (опрацювання і використання облікової інформації в управлінні).

3. ТЕМАТИКА ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ ДО ТЕМИ 1

«Господарський облік, його суть і характеристика»

План заняття:

1. Види господарського обліку.
2. Види бухгалтерського обліку.

Завдання 1. Знайти відповідне визначення для кожного наведеного терміна (табл. 1).

Таблиця 1

Термін	Визначення	
Оперативний облік	А	облік масових та окремих типових господарських операцій та соціально-громадських явищ
Статистичний облік	Б	це облік окремих господарських та технологічних операцій для оперативного керівництва
Господарський облік	В	процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень
Бухгалтерський облік	Г	спосіб кількісного відображення і якісної характеристики господарської діяльності з метою управління нею
Внутрішньогосподарський (управлінський) облік	Д	сукупність правил та процедур, які забезпечують підготовку, оприлюднення інформації про результати діяльності підприємства (установи, організації) та його фінансовий стан відповідно до вимог законодавчих актів і стандартів бухгалтерського обліку
Фінансовий облік	Е	система обробки та підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів у процесі управління підприємством
Розрахунки за податками	Є	система групування інформації для визначення податкової бази за податками на підставі первинних документів, згрупованих у відповідності з порядком, передбаченим діючим податковим законодавством

Завдання 2. Знайти відповідне пояснення кожного з зазначених принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності (табл. 2).

Таблиця 2

Принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності

Принцип		Характеристика	
1.	Автономність	А	вимірювання та узагальнення всіх операцій підприємства у фінансовій звітності здійснюється в єдиній грошовій одиниці
2.	Безперервність	Б	операції обліковуються відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми
3.	Нарахування	В	оцінка активів і зобов'язань підприємства здійснюється виходячи з припущення, що його діяльність буде тривати й надалі
4.	Повне висвітлення	Г	кожне підприємство розглядається як юридична особа, відокремлена від власників
5.	Послідовність	Д	доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів
6.	Превалювання зміст сутності над формою	Е	фінансова звітність повинна містити ту всю інформацію щодо фактичних та потенційних наслідків операцій і подій, яка може вплинути на прийняття управлінських рішень
7.	Єдиний грошовий вимірник	Є	постійне (із року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики

Питання для самоперевірки виконаного завдання:

1. Опишіть види господарського обліку. Яка роль належить бухгалтерському обліку в системі управління?
2. Дайте визначення бухгалтерського обліку згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».
3. Яка мета ведення бухгалтерського обліку на підприємстві?
4. На які види обліку поділяється бухгалтерський облік?
5. У чому полягає принцип єдиного грошового вимірника?
6. У якому нормативному документі розглядаються принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності?

Список рекомендованих джерел [1, 21]**ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ ДО ТЕМИ 2
«Предмет і метод бухгалтерського обліку»****План заняття:**

1. Предмет і об'єкти бухгалтерського обліку.
2. Групування господарських засобів за складом та

розміщенням та за джерелами утворення.

3. Методичні прийоми бухгалтерського обліку.

Завдання 1. Провести класифікацію господарських засобів підприємства за складом та розміщенням (табл. 3).

Таблиця 3

**Склад господарських засобів підприємства
на 01 жовтня 20__р.**

№ з/п	Найменування господарських засобів	Сума, грн
1.	Земельні ділянки	45000
2.	Довгострокова дебіторська заборгованість	2000
3.	Сировина і матеріали	350
4.	Готова продукція	80000
5.	Залишок коштів у касі	100
6.	Розрахунки з покупцями та замовниками	5000
7.	Будівлі та споруди	300000
8.	Малоцінні необоротні матеріальні активи	750
9.	Довгострокові фінансові інвестиції	100000
10.	Поточні біологічні активи	200000
11.	Розрахунки з підзвітними особами	35
12.	Паливо	4000
13.	Права користування майном	32000
14.	Машини та обладнання	160000
15.	Незавершені капітальні інвестиції	1300
16.	Малоцінні швидкозношувані предмети	400
17.	Розрахунки за претензіями	280
18.	Транспортні засоби	500000
19.	Запасні частини	600
20.	Товари	2500
21.	Довгострокові біологічні активи	80000
22.	Права на об'єкти промислової власності	18000
23.	Будівельні матеріали	900
24.	Незавершене виробництво	1500
25.	Залишок коштів на поточному рахунку	12000

Методичні вказівки для розв'язання завдання:

Класифікацію господарських засобів підприємства за складом і розміщенням здійснити за схемою (табл. 4).

Таблиця 4

Необоротні активи	Оборотні активи

Завдання 2. Провести класифікацію господарських засобів

підприємства за джерелами утворення (табл. 5).

Таблиця 5

Склад джерел господарських засобів підприємства на 01 жовтня 20__ р.

№ з/п	Найменування джерел господарських засобів	Сума, грн
1.	Зареєстрований капітал	700000
2.	Довгострокові кредити банків	300000
3.	Розрахунки з постачальниками та підрядчиками	63000
4.	Резервний капітал	210000
5.	Розрахунки за виплатами працівникам	7500
6.	Довгострокові векселі видані	5000
7.	Нерозподілений прибуток	38000
8.	Розрахунки за податками та платежами	8000
9.	Довгострокові зобов'язання з оренди	22000
10.	Додатковий капітал	20000
11.	Розрахунки з іншими кредиторами	18000
12.	Відстрочені короткострокові кредити банків	100000
13.	Капітал в дооцінках	102000
14.	Розрахунки зі страхування	2000
15.	Неоплачений капітал	87085
16.	Розрахунки з учасниками	50000

Методичні вказівки для розв'язання завдання:

Класифікацію господарських засобів підприємства за джерелами утворення здійснити за схемою (табл. 6).

Таблиця 6

Власні джерела утворення	Позичені джерела утворення

? Питання для самоперевірки виконаного завдання:

1. Що є предметом бухгалтерського обліку?
2. Що таке метод бухгалтерського обліку?
3. Що ви розумієте під об'єктом обліку?
4. За якими ознаками класифікують господарські засоби як об'єкт бухгалтерського обліку?
5. Який існує зв'язок між господарськими процесами?
6. Назвіть методичні прийоми бухгалтерського обліку.

Список рекомендованих джерел [1, 21]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ ДО ТЕМИ 3

«Документація, інвентаризація, техніка облікової реєстрації, облікові реєстри»

План заняття:

1. Класифікація документів, їх структура, вимоги до складання.
2. Способи виправлення помилок у бухгалтерському обліку.
3. Суть та значення інвентаризації.
4. Техніка облікової реєстрації.

Завдання 1. Ознайомитись із класифікацією бухгалтерських документів (табл. 7.)

Таблиця 7

Класифікація бухгалтерських документів

Класифікаційна група	Класифікаційна ознака	Приклад бухгалтерських документів
За призначенням	Розпорядчі	Накази, розпорядження, доручення
	Виправдні (виконавчі)	Акти на оприбуткування, акти на списання, рахунки-фактури
	Бухгалтерського оформлення	Бухгалтерські довідки, розрахунки, накопичувальні відомості
	Комбіновані	Прибуткові касові ордери, видаткові касові ордери, накладні, лімітно-забірні картки
За порядком складання	Первинні	Прибуткові касові ордери, видаткові касові ордери, накладні
	Зведені	Звіт касир а, групові відомості
За охопленням операцій	Разові	Прибутковий касовий ордер, видатковий касовий ордер, звіт про використання грошових коштів, виданих на відрядження або під звіт
	Накопичувальні	Лімітно-забірна картка
За місцем складання	Внутрішні	Платіжне дорученні, прибуткові касові ордери, видаткові касові ордери
	Зовнішні	Виписка банку, рахунок постачальника
За кількістю позицій (об'єктів)	Однопозиційні	Платіжне доручення, прибутковий касовий ордер, видатковий касовий ордер
	Багатопозиційні	Платіжна відомість, накладна
За технікою складання	Вручну	
	За допомогою ПК	

Завдання 2. Назвіть методи виправлення помилок у бухгалтерському обліку. Яким чином можна виправити помилку, якщо підприємством придбані у постачальника ТМЦ

оприбутковано як виробничі запаси, хоча насправді це є МШП.

Завдання 3. На підставі вихідної інформації та відомостей про підприємства, що беруть участь в господарських операціях (табл. 8) скласти первинні документи: рахунок, платіжне доручення.

Таблиця 8

Додаткові дані про підприємства

Реквізити ТОВ «Захід»	
Юридична та фактична адреса м. Рівне,	вул. Кольорова, 25
поточний рахунок	IBAN UA6053333910000026005248883001 в АТ КБ «Приватбанк», м. Рівне
код банку	333391
код за ЄДРПОУ	13973796
індивідуальний податковий номер	128177417160
номер свідоцтва про реєстрацію платника ПДВ	24912583
Реквізити ТОВ «Схід»	
Юридична та фактична адреса м. Рівне,	вул. Зимова, 14
поточний рахунок	IBAN UA693333680000026002592152103 в Філії РОУ АТ «Ощадбанк», м. Рівне
код банку	333368
код за ЄДРПОУ	30563740
індивідуальний податковий номер	193348413135
номер свідоцтва про реєстрацію платника ПДВ	18322091

Вихідна інформація. Рахунок № 457 від 02.03.20__ р. про одержання у ТОВ «Захід» на основі договору-замовлення № 311 від 20.02.20 року:

- папір офісний (білий) ZOOM – 20 пачок за ціною 84,00 грн за одиницю (без ПДВ);
- портфель Scholz – 4 штуки 170,00 грн за одиницю (без ПДВ);

Платіжне доручення № 177 від 03.03.20__ р. ТОВ «Схід» здійснило оплату з поточного рахунка ТОВ «Захід» за поставлені канцтовари згідно рахунка № 457 від 02.03.20__ р. на суму ??? грн, в т. ч. ПДВ.

Завдання 4. Скласти прибутковий та видатковий касовий ордер. На їх підставі зробити записи у Касову книгу.

Вихідні дані:

Прибутковий касовий ордер № 24 від 9 лютого 20__ року.

Прийнята від менеджера Назарчука Ф. І. сума 39,00 грн – залишок підзвітних сум. Готівка отримана касиром Власюк Т. О. Документ підписано головним бухгалтером Коваль Р. В.

Видатковий касовий орде № 18 від 10 лютого 20__ року. Інженеру Потапчук К. О. видано під звіт на витрати по відрядженню 500,00 грн. Підстава: наказ керівника Іванова І. І. № 3 від 9 лютого 20__ року (додаткові реквізити взяти умовно).

Питання для самоперевірки виконаного завдання:

1. У чому полягає методичний прийом «документування»?
2. Як класифікують бухгалтерські документи?
3. Які є методи виправлення помилок?
4. Що ви розумієте під інвентаризацією?
5. Які є види інвентаризації?
6. Що є результатом інвентаризації?
7. Назвіть облікові регістри. Яке їх призначення?

Список рекомендованих джерел[1, 20, 21]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ ДО ТЕМИ 4

«Бухгалтерський баланс (Звіт про фінансовий стан)»

План заняття:

1. Структура балансу.
2. Статті балансу, їх групування.
3. Типи змін в балансі під впливом господарських операцій.

Завдання 1. Згрупувати отримані балансові статті по розділах активу та пасиву балансу, використавши дані завдання 1 та 2 практичного заняття до теми 2. Бухгалтерський Баланс (Звіт про фінансовий стан) скласти за формою, визначеною Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 7 лютого 2013 року № 73.

Завдання 2. Розглянути типи балансових змін на рис. 1.

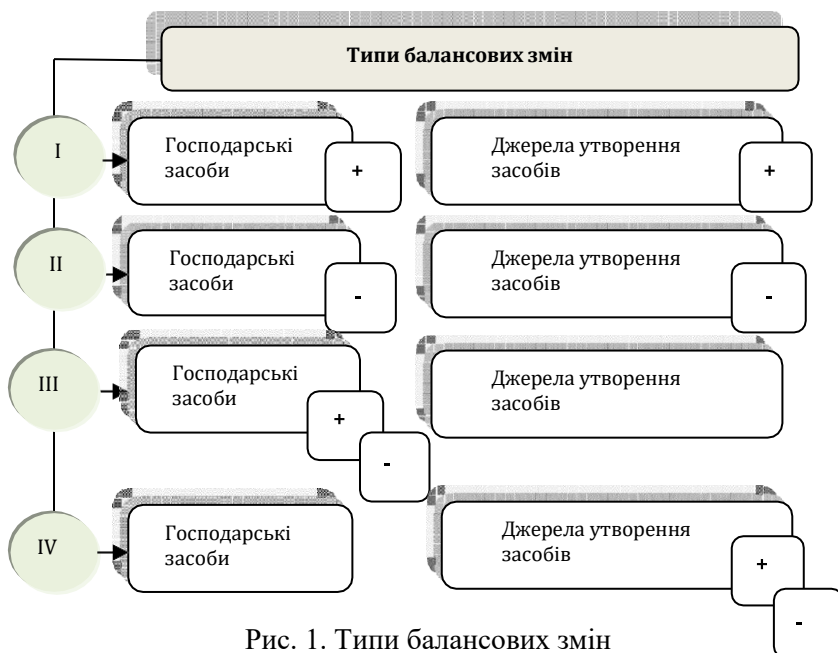

Рис. 1. Типи балансових змін

Визначити типи балансових змін за господарськими операціями:

- одержано в касу кошти з поточного рахунку;
- виплачено заробітну плату;
- надійшли від постачальника матеріали;
- оплачено постачальнику матеріали за рахунок короткострокової позики банку;
- витрачено матеріали на виробництво;
- збільшено суму зареєстрованого капіталу за рахунок прибутку;
- перераховано постачальникам з поточного рахунку в рахунок погашення заборгованості.

Методичні вказівки до виконання завдання:

Узагальнити записи у табл. 9.

Журнал реєстрації господарських операцій

№ з/п	Зміст господарської операції	Тип балансових змін

Питання для самоперевірки виконаного завдання:

1. Розкрийте сутність терміна «бухгалтерський баланс».
2. Яка мета складання бухгалтерського балансу?
3. Розкрийте сутність термінів: «активи», «власний капітал», «зобов'язання».
4. Що таке стаття балансу?
5. В які розділи групуються статті активу балансу?
6. В які розділи групуються статті пасиву балансу?
7. Що таке господарська операція?
8. Які існують типи балансових змін?
9. Які господарські операції не впливають на валюту балансу?

Список рекомендованих джерел [1, 8, 21]**ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ ДО ТЕМИ 5****«Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис»****План заняття:**

1. Поняття про рахунки, їх призначення і будова.
2. Активні та пасивні рахунки. Рахунки синтетичного і аналітичного обліку, їх взаємозв'язок.
3. Подвійний запис, його зміст і контрольне значення.

Завдання 1.

1. Відкрити рахунки на основі Балансу (Звіту про фінансовий стан) на 31 вересня (табл. 10).
2. Скласти бухгалтерські проведення на основі наведених первинних документів і зареєструвати їх в журналі.
3. На основі складених бухгалтерських проведеннь відобразити суми по рахунках.
4. Скласти оборотну відомість за жовтень.

5. Скласти Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31 жовтня.

Таблиця 10

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31 вересня 20__ р.

Актив	Сума, грн	Пасив	Сума, грн
Основні засоби	21000	Зареєстрований (пайовий) капітал	47000
Запаси (Виробничі запаси)	54800	Нерозподілений прибуток	15800
Запаси (Незавершене виробництво)	48500	Довгострокові кредити банків	34750
Гроші та їх еквіваленти (Рахунки в банках)	45200	Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	41350
		Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	29800
		Інші поточні зобов'язання	800
Баланс	169500	Баланс	169500

Таблиця 11

Господарські операції за жовтень 20__ р.

№ з/п	Назва документів	Зміст операції	Сума, грн
1.	Виписка з поточного рахунка в банку	Зарахована довгострокова позика на поточний рахунок	12100
2.	Прибутковий касовий ордер №10	Отримано з банку з поточного рахунку по чеку для виплати заробітної плати	29800
3.	Акт прийому-передачі №1	Надійшли основні засоби як внесок до зареєстрованого капіталу від учасників	3800
4.	Видатковий касовий ордер №10	Видана заробітна плата працівникам за вересень	29750
5.	Виписка із поточного рахунка на платіжне доручення №18	Перераховано в оплату заборгованості іншим кредиторам	800
6.	Накладна на видачу матеріалів №49	Відпущено на виробництво виробничі запаси	14800
7.	Платіжна вимога №1180	Надійшли і оприбутковані на склад виробничі запаси	10100
8.	Виписка з поточного рахунку в банку і платіжне доручення №31	Перераховано в оплату заборгованості постачальникам	9400
9.	Розрахунково-платіжна відомість №5	Нарахована заробітна плата робітникам	8100
10.	Довідка бухгалтерії	Нарахований ЄСВ (22%) на заробітну плату робітників	?

Методичні вказівки для розв'язання завдання:

1. Рахунки бухгалтерського обліку відкрити за такими схемами:

Дт	Основні засоби	Кт
П.С. 21000		

Дт	Зареєстрований (пайовий) капітал	Кт
		П.С. 47000

Оборот	Оборот
К.С.	

Дт	Виробничі запаси	Кт
	П.С. 54800	

Оборот	Оборот
К.С.	

Дт	Виробництво	Кт
	П.С. 48500	

Оборот	Оборот
К.С.	

Дт	Рахунки в банках	Кт
	П.С. 45200	

Оборот	Оборот
К.С.	

Дт	Розрахунки за іншими операціями	Кт
	П.С. 800	

Оборот	Оборот
	К.С.

Оборот	Оборот
	К.С.

Дт	Нерозподілений прибуток	Кт
		П.С. 15800

Оборот	Оборот
	К.С.

Дт	Розрахунки за виплатами працівникам	Кт
		П.С. 29800

Оборот	Оборот
	К.С.

Дт	Довгострокові позики	Кт
		П.С. 34750

Оборот	Оборот
	К.С.

Дт	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	Кт
		П.С. 41350

Оборот	Оборот
	К.С.

2. Господарські операції зареєструвати в журналі такої форми (табл. 12).

Таблиця 12

Журнал реєстрації господарських операцій

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дебет	Кредит	

3. Оборотну відомість за жовтень скласти за формою (табл. 13).

Таблиця 13

Оборотна відомість

Назва рахунку	Залишок на початок місяця		Обороти за місяць		Залишок на кінець місяця	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
Основні засоби						
Виробничі запаси						
Виробництво						
Рахунки в банках						
Зареєстрований капітал						
Нерозподілений прибуток						
Розрахунки за виплатами працівникам						
Довгострокові позики						
Розрахунки з постачальниками та підрядниками						
Розрахунки за іншими операціями						
Разом						

4. Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31 жовтня скласти у вигляді таблиці (табл. 14).

Таблиця 14

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31 жовтня 20_ р.

Актив	Сума, грн	Пасив	Сума, грн
Основні засоби		Зареєстрований (пайовий) капітал	
Запаси (Виробничі запаси)		Нерозподілений прибуток	
Запаси (Незавершене виробництво)		Довгострокові кредити банків	
Гроші та їх еквіваленти (Рахунки в банках)		Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	
		Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	
		Інші поточні зобов'язання	
Баланс		Баланс	

Завдання 2.

1. На основі Балансу (Звіту про фінансовий стан) (табл. 15) відкрити синтетичні рахунки, а на основі Відомості основних матеріалів (табл. 16) і Журналу 3 по рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» (табл. 17) – аналітичні рахунки.

2. На основі наведених вище документів скласти бухгалтерські проведення і зареєструвати їх в журналі (табл. 18).

3. На основі складених бухгалтерських проведення рознести суми на синтетичні і аналітичні рахунки.

4. Підрахувати на синтетичних і аналітичних рахунках обороти за жовтень і вивести залишки на 1 листопада.

5. Скласти оборотну відомість по синтетичних рахунках та оборотні відомості по аналітичних рахунках матеріалів і розрахунків з постачальниками.

6. Звірити дані синтетичного і аналітичного обліку.

Таблиця 15

Баланс підприємства на 31 вересня 20_р.

Актив	Сума, грн	Пасив	Сума, грн
Основні засоби	311500	Зареєстрований (пайовий) капітал	494460
Запаси (Виробничі запаси (Сировина і матеріали))	80400	Короткострокові позики	11180
Запаси (Незавершене виробництво)	95000	Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	9120
Гроші та їх еквіваленти (Рахунки в банках)	40010	Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	12150
Баланс	526910	Баланс	526910

Таблиця 16

Відомість основних матеріалів на 31 вересня 20_р.

№ з/п	Назва матеріалів	Одиниця вимірювання	Кількість	Ціна, грн	Сума, грн
1.	Бронзове литво, кг	20000	1,00		20000
2.	Сталеве литво, т	30,2	2000		60400
Разом за вересень		80400			

Таблиця 17

Журнал 3 по рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»

№ з/п	Постачальники	Сума заборгованості, грн
1.	Завод «Темп»	3500,00
2.	Завод «Оксамит»	5620,00
Разом		9120,00

Таблиця 18

Господарські операції за жовтень місяць

№ з/п	Назва документів	Зміст операції	Сума, грн
1.	Накладна №15	Видано зі складу на виробництво:	50000
		- бронзового литва на суму 20000 грн	
		- сталевий литва на суму 30000 грн	

продовження табл. 18

2.	Рахунок-платіжна вимога	Надійшло і оприбутковано на склад 3000 кг	3000
----	-------------------------	---	------

		бронзового литва	
3.	Виписка з поточного рахунку	Перераховано в оплату заборгованості заводу «Темп»	3500
4.	Розрахунково-платіжна відомість №6	Нарахована заробітна плата виробничим робітникам	12100
5.	Розрахунково-платіжна відомість №6	Утримані податки з працівників	1000
6.	Рахунок - платіжна вимога заводу «Оксамит»	Надійшло і оприбутковано на склад 10 т сталевого литва	20000
7.	Вимога №11-12	Видано зі складу в цех 25т сталевого литва	50000
8.	Виписка з поточного рахунку в банку. Платіжне доручення №11-13	Перераховано в оплату заборгованості:	
		а) банку за позику	11180
		б) фінансовим органам (розрахунки з бюджетом по податках з працівників)	1000
		в) заводу «Оксамит»	5620
		Разом по операції	17800

Методичні вказівки для розв'язання завдання:

1. Синтетичні рахунки бухгалтерського обліку відкрити за такими схемами:

Дт	Основні засоби	Кт
П.С. 311500		
Оборот	Оборот	
К.С.		

Дт	Зареєстрований (пайовий) капітал	Кт
	П.С. 494460	
Оборот	Оборот	
	К.С.	

Дт	Виробничі запаси (Сировина і матеріали)	Кт
П.С. 80400		
Оборот	Оборот	
К.С.		

Дт	Розрахунки за виплатами працівникам	Кт
	П.С. 12150	
Оборот	Оборот	
	К.С.	

Дт	Виробництво	Кт
П.С. 95000		
Оборот	Оборот	
К.С.		

Дт	Короткострокові позики	Кт
	П.С. 11180	
Оборот	Оборот	
	К.С.	

Дт	Рахунки в банках	Кт
П.С. 40010		
Оборот	Оборот	
К.С.		

Дт	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	Кт
	П.С. 9120	
Оборот	Оборот	
	К.С.	

2. Аналітичні рахунки обліку основних матеріалів відкрити за такими схемами:

Рахунок _____ Од. виміру _____
 _____ Ціна _____ грн

(найменування матеріалу)

№ з/п	Зміст операцій	Залишок на початок місяця		Надходження		Вибуття		Залишок на кінець місяця	
		к-ть	Сума	к-ть	сума	к-ть	сума	к-ть	сума
	Операції за місяць								
	Всього								

3. Аналітичні рахунки обліку розрахунків з постачальниками відкрити за такими схемами:

Рахунок _____

(найменування постачальника)

№ операцій	Зміст операцій	Сума, грн	
		Дебет	Кредит

При рознесенні сум по рахунках необхідно вказувати номери операцій, присвоєні їм при реєстрації в журналі.

4. Оборотну відомість по синтетичних рахунках за жовтень скласти за такою формою (табл. 19):

Таблиця 19

Оборотна відомість

Назва рахунку	Залишок на початок місяця		Обороти за місяць		Залишок на кінець місяця	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит

5. Оборотну відомість по аналітичних рахунках основних матеріалів скласти за такою формою (табл. 20):

Таблиця 20

Оборотна відомість аналітичного обліку основних матеріалів

Найменування аналітичних рахунків	Одиниця виміру	Ціна, грн	Сальдо початкове		Оборот за місяць				Сальдо кінцеве	
			К-ть	Сума	надходження		вибуття		К-ть	Сума
					К-ть	Сума	К-ть	Сума		
Всього	×	×	×		×		×		×	

6. Оборотну відомість по аналітичних рахунках розрахунків з постачальниками скласти за такою формою (табл. 21):

**Оборотна відомість аналітичного обліку розрахунків з
постачальниками**

Найменування постачальників	Сальдо початкове		Оборот за місяць		Сальдо кінцеве	
	дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит
Всього						

 Питання для самоперевірки виконаного завдання:

1. Що собою представляє рахунок бухгалтерського обліку?
2. Яким чином класифікують рахунки бухгалтерського обліку по відношенню до балансу?
3. Як визначити залишок на кінець місяця на активному рахунку?
4. Як визначити залишок на кінець місяця на пасивному рахунку?
5. У чому сутність подвійного запису?
6. Що таке синтетичний облік?
7. Чому виникає необхідність ведення аналітичного обліку?
8. Які є види оборотних відомостей?

Список рекомендованих джерел [1, 8]

**ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ ДО ТЕМИ 6
«Оцінювання та калькуляція в системі бухгалтерського
обліку»**

План заняття:

1. Вартісне вимірювання: оцінка і калькуляція.
2. Вибір методики оцінки. Калькуляція – різновид оцінки.
3. Об'єкти та методи калькулювання.

Завдання 1. Визначити виробничу собівартість продукції «А».

Вихідна інформація:

1. На початок періоду підприємство мало незавершене виробництво продукції «А» на суму 50000 грн.

2. Витрати на виробництво продукції були в складі:
- сировина і матеріали – 110000 грн;
 - заробітна плата – 70000 грн;
 - ЄСВ– 15400 грн;
 - утримання основних засобів виробничого призначення – 3200 грн;
 - роботи і послуги – 12000 грн;
 - інші витрати – 1670 грн.

3. Втрати від браку, що включені до собівартості виробництва продукції – 2300 грн.

Примітка. Для визначення виробничої собівартості випущеної з виробництва продукції(ВСП) слід користуватися формулою (1):

$$ВСП = Нвп + Ввп - ЗВ - ПП - СП \pm БП - Нвк, \text{ грн} \quad (1)$$

Нвп – незавершене виробництво на початок періоду;

Ввп – виробничі витрати періоду;

ЗВ–зворотні відходи і витрати;

ПП – побічна продукція;

СП – супутня продукція;

БП – брак продукції (технічний і з вини працівників);

Нвк – незавершене виробництво на кінець періоду.

Завдання 2. Визначити собівартість однієї порції страви (виробу) кухні та ціни її продажу. Розрахунок провести в табл. 22.

Таблиця 22

Калькуляційна карта

Найменування страви Салат «Особливий»

№ з/п	Найменування продуктів	Норма, кг	Ціна, грн	Сума, грн
1.	Листя салату	7,0	120,00	?
2.	Зелень кропу	0,5	35,00	?
3.	Сир «Моцарелла»	3,0	600,00	?
4.	Горіх кедровий	1,2	200,00	?
5.	Виноград	2,0	70,00	?
6.	Сіль	0,3	4,00	?
7.	Лимонний сік	0,5	20,00	?
8.	Оливкова олія	1,0	90,00	?
Загальна вартість набору продуктів на 100 страв		?	?	?
Ціна продажу однієї страви, грн		?		
Вихід у готовому вигляді однієї страви, г		150		

Питання для самоперевірки виконаного завдання:

1. У якому разі використовуються натуральні показники?
2. Коли використовують трудові вимірники?

3. Який існує зв'язок між всіма вимірниками?
4. Який вимірник використовують при складанні балансу?
5. Що таке історична собівартість активу?
6. Охарактеризуйте метод бухгалтерського обліку «калькулювання».
7. Які є методи (прийоми) визначення фактичної собівартості.

Список рекомендованих джерел [1]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ ДО ТЕМИ 7

«Форми та організація бухгалтерського обліку на підприємствах різних форм власності»

План заняття:

1. Характеристика форм бухгалтерського обліку.
2. Організація бухгалтерського обліку: поняття, завдання та значення.

Завдання 1. Ознайомитись із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (розділ III, стаття 8 «Організація бухгалтерського обліку на підприємстві»).

Завдання 2. Дати відповідь на питання:

1. Як довго ведеться бухгалтерський облік на підприємстві?
2. Хто займається питанням організації обліку на підприємстві?
3. Хто несе відповідальність за організацію бухгалтерського обліку на підприємстві?
4. Які форми організації бухгалтерського обліку функціонують на даний час на підприємствах України?
5. Які права щодо організації обліку має підприємство?
6. Які основні обов'язки має головний бухгалтер або особа, на яку покладено ведення бухгалтерського обліку підприємства?
7. На кого покладається відповідальність за

бухгалтерський облік господарських операцій, пов'язаних з ліквідацією підприємства?

Завдання 3. Знайти відповідне визначення для кожного наведеного терміна (табл. 23).

Таблиця 23

Термін	Визначення	
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку	А	стандарт, що прийняті Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку документи, якими визначено порядок складання фінансової звітності
Облікова політика	Б	нормативно-правовий акт, затверджений центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, що визначає принципи та методи ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності, що не суперечать міжнародним стандартам
Міжнародні стандарти фінансової звітності	В	сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності
Бухгалтерська звітність	Г	звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів
Фінансова звітність	Д	бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період
Наказ про облікову політику	Е	внутрішній нормативний документ для регулювання бухгалтерського обліку

Питання для самоперевірки виконаного завдання:

1. Що таке «форма бухгалтерського обліку»?
2. Які форми обліку можуть використовуватись на сучасному етапі?
3. Яка форма обліку вважається найбільш прогресивною і чому?
4. Який законодавчо-нормативний документ регламентує організацію бухгалтерського обліку на підприємстві?
5. Який внутрішній нормативний документ визначає організацію обліку на підприємстві?
6. Хто відповідає за організацію обліку на підприємстві?
7. Хто відповідає за ведення обліку на підприємстві?

Список рекомендованих джерел [1, 6, 21, 24]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ ДО ТЕМИ 8

«Облік господарських процесів»

План заняття

1. Облік процесу постачання.
2. Облік процесу виробництва.
3. Облік процесу реалізації.

Завдання 1. Розглянути господарські операції, які відносяться до різних господарських процесів: постачання, виробництва та реалізації.

Здійснити їх класифікацію та сформувати Журнали реєстрації господарських операцій (табл. 24-26). Визначити кореспонденцію рахунків.

Перелік господарських операцій:

1. Одержано від постачальника основні засоби (ОЗ) – 40000 грн.
2. ПДВ – 8000 грн.
3. Зараховано придбаний об'єкт до складу ОЗ – 40000 грн.
4. Одержано від постачальника виробничі запаси – 120000 грн.
5. ПДВ – 24000 грн.
6. Вартість послуг власного автотранспорту з доставки виробничих запасів – 1400 грн.
7. Списано на виробництво виробничі запаси – 100000 грн.
8. Нарахована заробітна плата працівникам основного виробництва – 68000 грн.
9. Нарахований ЄСВ на заробітну плату працівникам основного виробництва – 14960 грн.
10. З поточного рахунка підприємства сплачено постачальнику за придбані основні засоби – 48000 грн.
11. Нарахований знос на основні засоби виробничого призначення – 3780 грн.
12. Списано МШП на виробництво – 3200 грн.
13. Списано послуги власного допоміжного виробництва на основне виробництво – 34 000 грн.

14. Одержано готову продукцію на склад з виробництва – 223940 грн.

15. З поточного рахунка підприємства сплачено постачальнику за придбані виробничі запаси – 48000 грн.

16. Списано зі складу готову продукцію по собівартості – 223940 грн.

17. Нарахований дохід (виручка) за реалізовану продукцію покупцю – 300000 грн.

18. Відображено податкове зобов'язання з ПДВ – 50000 грн.

19. На поточний рахунок надійшли кошти від покупців 300000 грн.

Таблиця 24

Журнал реєстрації господарських операцій процесу постачання

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дебет	Кредит	

Таблиця 25

Журнал реєстрації господарських операцій процесу виробництва

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дебет	Кредит	

Таблиця 26

Журнал реєстрації господарських операцій процесу реалізації

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дебет	Кредит	

Питання для самоперевірки виконаного завдання:

1. Назвіть господарські процеси та дайте їм характеристику.

2. Який існує зв'язок між господарськими процесами?

3. До якого процесу відносять операції з визначення фінансового результату?

4. Наведіть приклад господарських операцій, які можна віднести до процесу постачання.

5. Наведіть приклад господарських операцій, які можна віднести до процесу виробництва

Список рекомендованих джерел [1, 22]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ ДО ТЕМИ 9

«Облік необоротних активів»

План заняття:

1. Поняття, класифікація, критерії визнання та оцінка необоротних активів.

2. Облік надходження та вибуття необоротних активів.

3. Порядок нарахування та облік амортизації необоротних активів.

Завдання 1. Розрахувати вартість об'єкта, яка амортизується. *Вихідна інформація.* Придбаний підприємством основний засіб зараховано на баланс за первісною вартістю 21370 грн. Як очікується після ліквідації об'єкту буде отримано 3 тони металобрухту (закупівельна ціна 300 грн за 1 тону) та запчастин придатних до використання на суму 745 грн. Витрати на ліквідацію складають 75 грн, а транспортні витрати з доставки металобрухту складають 50 грн.

Завдання 2. Провести нарахування амортизації основного засобу за рекомендованими Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» методами нарахування амортизації, а саме:

- прямолінійним;
- зменшення залишкової вартості;
- прискореного зменшення залишкової вартості;
- кумулятивним;
- виробничим.

Розрахунки представити в таблицях 27-31.

Таблиця 27

Нарахування амортизації прямолінійним методом

Роки	Річна норма амортизації, %	Річна сума амортизації, грн	Знос об'єкту, грн	Залишкова вартість, грн

Таблиця 28

Нарахування амортизації за методом зменшення залишкової вартості

Роки	Річна норма амортизації, %	Річна сума амортизації, грн	Знос об'єкту, грн	Залишкова вартість, грн

Таблиця 29

Нарахування амортизації методом прискороженого зменшення залишкової вартості

Роки	Річна норма амортизації, %	Річна сума амортизації, грн	Знос, об'єкту, грн	Залишкова вартість, грн

Таблиця 30

Нарахування амортизації кумулятивним методом

Роки	Кумулятивний коефіцієнт	Річна сума амортизації, грн	Знос об'єкту, грн	Залишкова вартість, грн

Таблиця 31

Нарахування амортизації за виробничим методом

Роки	Обсяг вироблених одиниць продукції	Виробнича ставка амортизації	Річна сума амортизації	Знос об'єкту, грн	Залишкова вартість, грн

Примітка. Плановий обсяг виробництва продукції по роках: 1 рік – 16000 од., 2 рік – 14000 од., 3 рік – 11000 од., 4 рік – 10000 од., 5 рік – 9000од.

Завдання 2. Скласти журнал реєстрації господарських операцій з обліку придбання основних засобів (ОЗ) та нематеріальних активів, вказати кореспонденцію рахунків та визначити необхідні суми (табл. 32).

Таблиця 32

**Журнал реєстрації господарських операцій з обліку
придбання основних засобів та нематеріальних активів**

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дебет	Кредит	
1.	Одержано від постачальника автомобіль			32500,00
2.	Відображено суму ПДВ (20%)			?
3.	Перераховано з поточного рахунку постачальнику за автомобіль			?
4.	Надано послуги з реєстрації автомобіля			520,00
5.	Перераховано з поточного рахунку за послуги з реєстрації			520,00
6.	Віднесено на витрати з доставки автомобіля підзвітну суму			172,00
7.	Зараховано автомобіль до складу основних засобів			?
8.	Отримане програмне забезпечення від ТОВ «Чіп»			15000,00
9.	Відображено розрахунки з ПДВ			3000,00
10.	Здійснена оплата за програмне забезпечення			18000,00
11.	Визнано активом і зараховано на баланс програмне забезпечення			15000,00

❓ Питання для самоперевірки виконаного завдання:

1. Що розуміють під необоротними активами?
2. Як класифікують основні засоби для цілей бухгалтерського обліку?
3. Як оцінюють основні засоби в залежності від каналів надходження?
4. Назвіть форми та назви первинних документів, що використовуються при обліку руху основних засобів?
5. Які існують методи нарахування амортизації?
6. Що таке нематеріальний актив?
7. Які НП(С)БО визначають методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про основні засоби та нематеріальні активи?

Список рекомендованих джерел [1, 4, 5, 14, 15, 19, 20, 21, 22]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ ДО ТЕМИ 10

«Облік запасів»

План заняття:

1. Поняття, класифікація та оцінка запасів.
2. Облік надходження та вибуття запасів.
3. Методи оцінки руху запасів.

Завдання 1. На підставі вихідних даних провести списання сировини, використовуючи:

- метод середньозваженої собівартості (табл. 33);
- метод ФІФО (табл. 34);
- метод нормативних витрат (табл. 35).

Вихідні дані про наявність і рух матеріалів:

Залишок на 01.01.20__р. – 1400 кг за ціною 19 грн за 1 кг на суму 26600 грн.

Надійшло в січні 20__року:

05.01 – 1100 кг за ціною 20 грн за 1 кг на суму 22000 грн;

10.01 – 1500 кг за ціною 27 грн за 1 кг на суму 40500 грн;

20.01 - 1600 кг за ціною 30 грн за 1 кг на суму 48000 грн.

Витрачені матеріали за січень у кількості 3500 кг.

Залишок на 31.01.20__р. – 2 100 кг.

Таблиця 33

Розрахунок середньозваженої собівартості матеріалів

Зміст запису	Кількість,	Собівартість 1 кг, грн	Сума, грн
Залишок на 01.01.20__р.			
Надійшло у січні 20__р.			
- 05 01 20__р.			
- 10.01 20__р.			
- 20.01 20__р.			
Разом надійшло за січень із залишком			
Залишок на 31.01.20__р.			
Витрата у січні 20__р.			

Таблиця 34

Порядок оцінки матеріалів за методом ФІФО

Зміст запису	Кількість, кг	Собівартість 1 кг, грн	Сума, грн
Залишок на 01.01.20__ р.			
Надійшло у січні 20__ р.:			
05.01.20__ р.			
10.01.20__ р.			
20.01.20__ р.			
Разом надійшло за січень із залишком			
Витрата за січень 20__ р.,			
у т. ч. по партіях			
Залишок на 31.01.20__ р., усього			
(за даними			
у т.ч. по партіях			

Таблиця 35

Розрахунок оцінки списаної матеріалів за методом нормативних витрат

Зміст запису	Кількість, кг	Собівартість 1 кг, грн	Сума, грн
Залишок на 01.01.20__ р.			
Надійшло у січні 20__ р.:			
- 05.01.20__ р.			
- 10.01.20__ р.			
- 20.01.20__ р.			
Разом надійшло за січень із залишком			
Витрата за січень 20__ р.			
Залишок на 31.01.20__ р.			

Завдання 2. Визначити первинні документи та кореспонденцію рахунків за зазначеними нижче господарськими операціями з обліку руху запасів. (табл. 36).

Таблиця 36

Журнал реєстрації господарських операцій з обліку надходження та вибуття запасів

№ з/п	Первинний документ	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
			Дебет	Кредит
1.		Відпущено зі складу будівельні матеріали для капітального будівництва господарським способом		
2.		Відпущено зі складу виробничі запаси для виробництва продукції		

продовження табл. 36

3.		Списано МШП на витрати, пов'язані з підготовчими до виробництва роботами з освоєнням нових виробництв		
4.		Списано готову продукцію для загальновиробничих потреб		
5.		Використано запаси для адміністративних потреб (списання матеріалів на ремонт офісу)		
6.		Відображено суму нестачі виробничих запасів у складі витрат звітного періоду		
7.		Відображено в обліку списання виробничих запасів в результаті аварії (стихійного лиха)		
8.		Одержано напівфабрикати від постачальників		
9.		Придбано товари за рахунок підзвітної суми		
10.		Отримано готову продукцію з виробництва		
11.		Списано готову продукцію на адміністративні витрати		
12.		Передано товари зі складу у торгівлю		
13.		Нарахована торговельна націнка на товари		

Питання для самоперевірки виконаного завдання:

1. Що розуміють під терміном «запаси»?
2. Коли запаси визнаються активом?
3. Як класифікують запаси для цілей бухгалтерського обліку?
4. З яких витрат складається первісна вартість запасів при надходженні від постачальника?
5. Які існують методи оцінки запасів при вибутті?
6. Дайте характеристику методу ФІФО.
7. Які регістри аналітичного обліку ведуться на складі?
8. В яких регістрах бухгалтерського обліку ведуть аналітичний та синтетичний облік в бухгалтерії?

Список рекомендованих джерел [1, 3, 6, 8, 16, 19]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ ДО ТЕМИ 11

«Облік грошей і дебіторської заборгованості»

План заняття:

1. Облік готівкових операцій.
2. Облік коштів на рахунках у банках.
3. Облік розрахунків з покупцями та замовниками.

4. Облік розрахунків з різними дебіторами.

Завдання 1. Визначити форми документів і заповнити їх на основі наведених господарських операцій (операція 1, 2). На підставі складених документів та господарських операцій зробити записи у Касову книгу. Підрахувати залишок готівки у касі на кінець робочого дня, якщо на початок дня він становив 35,00 грн.

Операція 1. 15 вересня поточного року в касу ТОВ «Крок» за ПКО № 167 отримана готівка з поточного рахунку по чеку № 143752 на господарські потреби у сумі 900,00 грн.

Операція 2. 15 вересня поточного року з каси ТОВ «Крок» по ВКО № 123 видана готівка під звіт Стасюку Петру Івановичу (паспорт СР № 187452 виданий МУ УМВС м. Рівне 21.07.2000 року) 900,00 грн для придбання канцелярських товарів.

Операція 3. 15 вересня поточного року в касу ТОВ «Крок» за ПКО № 168 надійшла виручка за реалізовану готову продукцію в сумі 2500,00 грн.

Операція 4. 15 вересня поточного року з каси ТОВ «Крок» за ВКО № 168 списано суму 2500 грн, яка була внесена на поточний рахунок.

Посадові особи ТОВ «Крок»:

Керівник	Вовк О. Д.
Головний бухгалтер	Засць П. О.
Касир	Власюк Р. П.

Завдання 2. Скласти платіжне доручення № 34 від 17.01.20__р. для перерахунку коштів постачальнику (ТОВ «ЗелК») з поточного рахунку за придбані будівельні матеріали згідно рахунку № 23 від 16.01.20__ р. на суму 36000 грн. Для заповнення реквізитів платіжного доручення використайте інформацію подану в табл. 37 та 38.

Таблиця 37

Інформація про базове підприємство

<i>Реквізити ТОВ «Крок»</i>	
Юридична та фактична адреса	33028, м. Рівне, просп. Миру, 11
Код та телефон	(0362) 22-34-72
Код за ЄДРПОУ	30716489
Обслуговуючий банк та його адреса	АК КБ «ПриватБанк», м. Рівне, вул. Відінська, 8
Код банку	333391
Номер поточного рахунку	IBAN UA053333910000026002732741200
Індивідуальний податковий номер	307164817119
Номер свідоцтва про реєстрацію платника ПДВ	24702745
Форма власності	Приватна
Вид діяльності	Виробництво
Ліміт залишку готівки в касі	500,00 грн

Таблиця 38

Інформація про постачальника

<i>Реквізити ТОВ «ЗелК»</i>	
Юридична та фактична адреса	33027, м. Рівне, вул. Київська, 12
Код та телефон	(0362) 28-05-79
Код за ЄДРПОУ	31367894
Обслуговуючий банк та його адреса	ПАТ АБ «Укргазбанк», м. Рівне, вул. Богоявленська, 2
Код банку	320478
Номер поточного рахунку	IBAN UA333204780000026001016516392
Індивідуальний податковий номер	313678910134
Номер свідоцтва про реєстрацію платника ПДВ	24927056
Директор	Борщевський О. П.
Головний бухгалтер	Мартинюк П. М.
Бухгалтер	Прокопчук В. З.

Завдання 3. За господарськими операціями руху грошових коштів на поточному рахунку за липень місяць поточного року у Журналі реєстрації господарських операцій вказати кореспонденцію рахунків. Зазначити облікові реєстри, в яких вони мають знайти своє відображення. Визначити залишок грошових коштів на поточному рахунку на кінець місяця.

Перелік господарських операцій:

1. Зараховано на поточний рахунок дохід від реалізації продукції 36000,00 грн.

2. Перераховано з поточного рахунку ПП «БудМ» за одержані будівельні матеріали 24000,00 грн.

3. Одержано в касу за чеком готівку на господарські витрати 4000,00 грн.

4. Переведена з каси на поточний рахунок сума квартальної плати від мешканців гуртожитку 7600,00 грн.

5. Перераховано єдиний соціальний внесок на суму 3400,00 грн.

6. Одержано лімітовану чекову книжку за рахунок власних грошових коштів 30000,00 грн.

Примітка: залишок коштів на поточному рахунку на 1 липня поточного року складає 457600,00 грн.

Завдання 3. ТОВ «Крок» 25 березня поточного року реалізувало готову продукцію ТОВ «Кілбо» на суму 60000,00 грн, в тому числі ПДВ. 27 січня поточного року на поточний рахунок від покупця надійшла оплата заборгованості в повній сумі.

Необхідно здійснити записи в Журнал реєстрації господарських операцій, зазначивши суми та кореспонденцію рахунків. Вказати документи, якими оформляються зазначені господарські операції.

Завдання 4. Заповнити журнал господарських операцій за розрахунками з покупцями та замовниками (табл. 39, 40), вказуючи первинні документи.

Заповнити відомість 3.1. аналітичного обліку розрахунків з покупцями та замовниками (до рахунку 36).

Таблиця 39

Інформація про покупців ТОВ «КінКон» на 01.12.

№ з/п	Назва підприємства	Сума, грн		Номер документа та дата виникнення заборгованості
		Дебет	Кредит	
1	ТОВ «Барбарис»	5350		№ 464 від 09.10
2	ПАТ «Стріт»		14860	№ 578 від 11.11
3	ПрАТ «МалоЗ»	25670		№ 472 від 12.09

В ТОВ «КінКон» відбулися такі операції з покупцями та замовниками за грудень (табл. 40).

Таблиця 40

Журнал господарських операцій

№ з/п	Первинні документи	Зміст операції	Сума, грн	Кореспонденція рахунків	
				Дебет	Кредит
1.		Отримано від ТОВ «МС» передоплату за продукцію (№ 267 від 03.12)	24000	311	681
		Відображено податкові зобов'язання з ПДВ	4000	643	641
2.		Відображена реалізація продукції ТОВ «МС» (№876 від 05.12)	24000	361	701
		Списано суму податкових зобов'язань з ПДВ	4000	701	643
3.		Здійснено зарахування передоплати	24000	681	361
4.		Оплачено ТОВ «Барбарис» за продукцію (№345 від 06.12)	5350	311	361
5.		Нарахований дохід (виручка від реалізації продукції) ПАТ «Стріт» (№ 877 від 06.12)	57200	361	701
		Відображено податкове зобов'язання з ПДВ	9533	701	641
6.		Відображений дохід від реалізації продукції ПрАТ «Мало3» (№878 від 07.12)	36000	361	701
		Відображено податкове зобов'язання з ПДВ	6000	701	641
7.		Отримано грошові кошти за реалізовану продукцію від ПрАТ «Мало3» (№ 278 від 08.12.)	36000	311	361
8.		Повернуто грошові кошти з поточного рахунку ПАТ «Стріт» (№234 від 09.12.)	14 860	361	311
9.		Отримано від ТОВ «МС» передоплату за продукцію (№268 від 10.12)	42666	311	681
		Відображено податкові зобов'язання з ПДВ	7111	643	641
10.		Відображено реалізацію продукції ТОВ «МС» (№879 від 15.12)	42666	361	701
11.		Списано суму податкових зобов'язань з ПДВ	7111	701	643
12.		Здійснено зарахування передоплати	42666	681	361

? Питання для самоперевірки виконаного завдання:

1. Які первинні документи є підставою для оприбуткування та списання готівкових коштів?
2. Який порядок ведення Касової книги?
3. Якими платіжними інструментами може користуватись підприємство під час безготівкових розрахунків? Який порядок

опрацювання Виписки банку?

4. Як класифікують дебіторську заборгованість в залежності від терміну погашення?

5. Як оцінюється дебіторська заборгованість в обліку та звітності?

6. Які первинні документи є підставою для виникнення та погашення дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги?

7. Які реєстри аналітичного та синтетичного обліку використовують для ведення розрахунків з дебіторами при журнально-ордерній формі обліку?

Список рекомендованих джерел [1, 8, 9, 18, 22]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ ДО ТЕМИ 12

«Облік фінансових інвестицій та інших фінансових інструментів»

План заняття:

1. Класифікація та оцінка фінансових інвестицій та інших фінансових інструментів.
2. Облік фінансових інвестицій.

Завдання 1. Знайти відповідне визначення для кожного наведеного терміна (табл. 41).

Таблиця 41

Термін	Визначення	
Довгострокові фінансові інвестиції	А	інвестиції для ведення господарської діяльності, зі створенням або без створення юридичної особи, яка є об'єктом спільного контролю двох або більше сторін відповідно до письмової угоди між ними
Еквіваленти грошових коштів	Б	інвестиції на строк, що не перевищує один рік, які можуть бути вільно реалізовані у будь-який момент (крім інвестицій, які є еквівалентами грошових коштів)
Інвестиції в дочірні підприємства	В	інвестиції у підприємство, в якому інвестору належить блокувальний (більше 25 %) пакет акцій (голосів) і яке не є дочірнім або спільним підприємством інвестора
Поточні фінансові інвестиції	Г	фінансові інвестиції на період більше одного року, а також усі інвестиції, які не можуть бути вільно реалізовані у будь-який момент

продовження табл. 41

Інвестиції в асоційовані підприємства	Д	короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошових коштів і які характеризуються незначним ризиком зміни їх вартості
Інвестиції в спільну діяльність	Е	інвестиції в підприємства, які перебувають під контролем материнського (холдингового) підприємства
Фінансовий інструмент	Є	фінансовий інструмент, що містить компонент фінансового зобов'язання і компонент інструмента власного капіталу
Складний фінансовий інструмент	Ж	контракт, який одночасно приводить до виникнення (збільшення) фінансового активу в одного підприємства і фінансового зобов'язання або інструмента власного капіталу в іншого

Завдання 2. Визначити кореспонденцію рахунків з обліку поточних фінансових інвестицій (табл. 42).

Таблиця 42

Кореспонденція рахунків з обліку поточних фінансових інвестицій

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Оприбутковано еквіваленти грошових коштів, що надійшли в погашення довгострокової дебіторської заборгованості		
2.	Відображено поточні фінансові інвестиції, що надійшли як внесок до статутного капіталу		
3.	Придбано поточні фінансові інвестиції за рахунок коротко- та довгострокових позик (крім кредитів)		
4.	Визнано поточні інвестиції довгостроковими		
5.	Списано балансову вартість реалізованих фінансових інвестицій		

Завдання 3. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку (табл. 43) операції за такою ситуацією. Учасник «А» вирішив внести до ТОВ «Б» акції, котрі він обліковував у себе як поточні фінансові інвестиції (купував їх на фондовій біржі), щоб внести до статутного капіталу ТОВ. Первісна вартість їх становить 62000 грн, а ринкова вартість дорівнює узгодженій учасниками вартості внеску – 60000 грн. Учасник «А» зробив внесок у вигляді грошових коштів на суму 40000 грн.

Журнал реєстрації господарських операцій

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дебет	Кредит	
<i>Облік у учасника «А»</i>				
1	Зареєстровані зміни до статутного капіталу			60000
2	Передані цінні папери			60000
3	Відображено балансову вартість реалізованих фінансових інвестицій			62000
4	Відображено взаємний залік заборгованостей			60000
<i>Облік у ТОВ «Б»</i>				
1	Відображено заборгованість по внесках до статутного капіталу			100000
2	Отримані цінні папери			60000
3	Отримані на поточний рахунок в банку кошти до статутного капіталу від учасника			40000

Питання для самоперевірки виконаного завдання:

1. Як класифікуються інвестиції в бухгалтерському обліку?
2. Який стандарт бухгалтерського обліку визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про фінансові інвестиції?
3. Як оцінюються фінансові інвестиції в залежності від шляхів надходження?
4. Дайте характеристику рахунку 14 «Довгострокові фінансові інвестиції».
5. Дайте характеристику рахунку 35 «Поточні фінансові інвестиції».
6. Як класифікуються фінансові інструменти?
7. Що включають фінансові активи та фінансові зобов'язання?
8. Охарактеризуйте умови визнання фінансових інструментів.
9. Що включає фактична собівартість фінансових інструментів?

Список рекомендованих джерел [1, 8, 12, 22, 23]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ ДО ТЕМИ 13

«Облік власного капіталу»

План заняття

1. Визначення власного капіталу, його структура та призначення.
2. Порядок формування та облік видів власного капіталу.

Завдання 1. Сформулювати зміст господарських операцій за наведеною кореспонденцією рахунків (табл. 44).

Таблиця 44

I варіант			II варіант		
№ з/п	Дебет	Кредит	№ з/п	Дебет	Кредит
1.	46	40	1.	44	40
2.	20	46	2.	451	31
3.	31	46	3.	40	451
4.	10	46	4.	10	411
5.	44	79	5.	12	412
6.	79	44	6.	16	46
7.	44	43	7.	44	671
8.	10	424	8.	10	46
9.	44	13	9.	44	43
10.	21	46	10.	411	13

Завдання 2. Визначити кореспонденцію рахунків за наведеними господарськими операціями (табл. 45).

Таблиця 45

Кореспонденція рахунків бухгалтерського обліку операцій з власним капіталом

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Відображення результатів дооцінки ОЗ на суму:		
а)	дооцінки первісної вартості		
б)	дооцінки зносу		
2.	Відображення результатів уцінки ОЗ, раніше дооцінених, на суму:		
а)	уцінки зносу		
б)	уцінки залишкової вартості в межах суми попередніх дооцінок		
3.	Дооцінка об'єкта незавершеного будівництва, який раніше не оцінювався		
4.	Одержання від учасника (засновника) підприємства об'єкта ОЗ		
5.	Відображення вартості безоплатно отриманих ОЗ		

продовження табл. 45

6.	Створено резервний капітал за рахунок щорічних відрахувань з прибутку згідно з установчими документами		
7.	Використано резервний капітал:		
	- на покриття збитків звітного періоду		
	- на виплату дивідендів акціонерам за привілейованими акціями у зв'язку з відсутністю прибутку підприємства		
8.	За підсумками звітного періоду відображено прибуток підприємства		
9.	За підсумками звітного періоду відображено збиток підприємства		
10.	Викуплені повністю оплачені акції у акціонерів акціонерним товариством		
11.	Відображено зменшення статутного капіталу на номінальну вартість вилучених і анульованих акцій		

Питання для самоперевірки виконаного завдання:

1. Назвіть складові власного капіталу.
2. На яких рахунках класу 4 ведуть облік складових власного капіталу?
3. Які первинні документи є підставою формування статутного капіталу?
4. Дайте характеристику рахунку 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал».
5. Які по відношенню до балансу є рахунки 40-46.
6. Яку кореспонденцію рахунків складають в разі анулювання акцій.

Список рекомендованих джерел [1, 7, 8]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ ДО ТЕМИ 14

«Облік зобов'язань та забезпечень»

План заняття:

1. Визнання, оцінка та класифікація зобов'язань та забезпечень.
2. Облік довгострокових та поточних зобов'язань.
3. Облік забезпечень.

Завдання 1. Торгівельне підприємство отримало від постачальника товари на суму 42000 грн в т.ч. ПДВ на умовах

попередньої оплати. Товари оприбутковано на склад. Торгівельне підприємство провело розрахунок безготівковим шляхом за рахунок коштів іншого рахунку в банку. Відобразити в обліку господарські операції за допомогою бухгалтерських проводок. Зазначити первинний документ на підставі якого була здійснена господарська операція (табл. 46).

Таблиця 46

Журнал реєстрації господарських операцій

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків		Сума, грн	Первинний документ
		Дебет	Кредит		

Завдання 2. Працівникові нараховані за повний відпрацьований місяць 3200 грн. Необхідно: провести обов’язкові утримання із заробітної плати, нарахувати єдиний соціальний внесок (ЄСВ) та визначити суму до видачі.

Завдання 3. Працівникові (самотня мати, яка виховує двох неповнолітніх дітей) нараховані за повний відпрацьований місяць 3200 грн. Вона повідомила в заяві роботодавцю про те, що має право на підвищену 150%-ову податкову соціальну пільгу згідно пп. а) п.п. 169.1.3 п. 169.1 ст. 169 Податкового кодексу України, та додала відповідні документи. Необхідно: провести обов’язкові утримання із заробітної плати, нарахувати ЄСВ та визначити суму до видачі.

Завдання 4. Працівникові (мати, яка виховує двох неповнолітніх дітей, одна з яких є інвалідом) нараховані за повний відпрацьований місяць 3200 грн. Вона повідомила в заяві роботодавцю про право на 100%-ову податкову соціальну пільгу на одну дитину та на підвищену 150%-ову податкову соціальну пільгу на дитину-інваліда, згідно п.п. та пп. б) п.п. 169.1.3 п. 169.1 ст. 169 Податкового кодексу України, та додала відповідні документи. Необхідно: провести обов’язкові утримання із заробітної плати, нарахувати ЄСВ та визначити суму до видачі.

Завдання 5. Працівник працює на умовах неповного

робочого часу. За відпрацьований час йому нараховано 1800 грн заробітної плати.

Необхідно: провести обов'язкові утримання із заробітної плати, нарахувати ЄСВ та визначити суму до видачі.

Завдання 6. Працівник з 1 січня по 14 січня 20XX року перебував на лікарняному. За відпрацьований час у січні йому нараховано 1560 грн та виплати за листком непрацездатності склали 980 грн. Загальна сума отриманого доходу працівником – 2540 грн. Необхідно: провести обов'язкові утримання із заробітної плати, нарахувати ЄСВ та визначити суму до видачі.

Завдання 7. Фізична особа надала у період з 3 по 30 січня 20XX року послуги/виконала роботу на умовах договору цивільно-правового характеру. Складений акт наданих послуг/виконаних робіт.

Винагорода фізичний особі за договором цивільно-правового характеру складала 2000 грн. Необхідно: провести обов'язкові утримання із заробітної плати, нарахувати ЄСВ та визначити суму до видачі.

Питання для самоперевірки виконаного завдання:

1. Як ви розумієте термін «зобов'язання»?
2. Яка існує класифікація зобов'язань відповідно до НП(С)БО 11 «Зобов'язання»?
3. На яких рахунках ведуть облік довгострокових зобов'язань?
4. На яких рахунках ведуть облік поточних зобов'язань?
5. Які первинні документи є підставою для виникнення та списання кредиторської заборгованості за розрахунками з постачальниками та підрядниками?
6. Дайте характеристику рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам».
7. Назвіть обов'язкові утримання із заробітної плати.
8. Як проводять нарахування ЄСВ?

Список рекомендованих джерел [1, 7, 8, 13, 17, 22]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ ДО ТЕМИ 15

«Облік доходів, витрат і фінансових результатів»

План заняття:

1. Класифікація та визнання доходів і витрат.
2. Облік доходів і витрат.
3. Порядок формування та облік фінансових результатів.

Завдання 1. Показати на рахунках бухгалтерського обліку операції з реалізації товарів (роздрібна торгівля) (табл. 47).

Таблиця 47

Журнал реєстрації господарських операцій

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дебет	Кредит	
1.	Реалізовано товар покупцям			24 000
2.	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ			?
3.	Здано виторг у касу підприємства			24 000
4.	Здано виторг через службу інкасації в банк			24 000
5.	Зараховано виторг на поточний рахунок в банку			24 000
6.	Відображено собівартість реалізованих товарів			18 446
7.	Списано суму торгової націнки, що припадає на реалізовані товари			5554
8.	Списано суму доходу від реалізації товарів на фінансовий результат			20 000
9.	Списано собівартість реалізованих товарів на фінансовий результат			18 446

Завдання 2. На підставі даних господарських операцій скласти кореспонденцію рахунків (табл. 48). Визначити нерозподілений прибуток.

Таблиця 48

Журнал реєстрації господарських операцій

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дебет	Кредит	
1.	Нарахований дохід (виручка) за реалізовані товари			66600,00
2.	Відображено ПДВ			11100,00
3.	Відображена собівартість реалізованих товарів			40560,00

продовження табл. 48

4.	Нарахована заробітна плата адмінперсоналу та ЄСВ		6000,00
5.	Нарахована заробітна плата працівникам відділу збуту та ЄСВ		8000,00
6.	Виявлено нестачу товарів на складі		3400,00
7.	Надійшли кошти від покупців за реалізовані їм товари		66600,00
8.	На підставі акта попередня оплата операційної оренди віднесена в рахунок доходів поточного періоду		24000,00
9.	Здійснюється зменшення доходу від операційної оренди на величину податкових зобов'язань з ПДВ		4000,00
10.	Отримано на поточний рахунок пеню від ТОВ «Конкорд» за прострочення платежу за товари		12700,00
11.	На поточний рахунок надійшли кошти за реалізовані випущені облігації		200000,00
12.	Нараховані відсотки за випущеними облігаціями		20000,00
13.	Нарахований авансовий платіж з податку на прибуток		780,00

Завдання 3. На підставі даних господарських операцій скласти кореспонденцію рахунків (табл. 49). Визначити нерозподілений прибуток.

Таблиця 49

Журнал реєстрації господарських операцій

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дебет	Кредит	
1.	Нарахований дохід (виручка) за реалізовані роботи та послуги			4800000,00
2.	Відображено ПДВ			800000,00
3.	Відображено собівартість реалізованих робіт та послуг			3200000,00
4.	Нарахована заробітна плата адмінперсоналу та ЄСВ			24000,00
5.	Нарахована заробітна плата працівникам основного виробництва та ЄСВ			80000,00
6.	Нарахований резерв сумнівних боргів			1780,00
7.	Надійшли кошти від покупців за реалізовані їм роботи та послуги			4800000,00
8.	Одержано доходи від реалізації фінансових інвестицій на поточний рахунок			25000,00

продовження табл. 49

9.	Нараховані відсотки за користування кредитом			7000,00
10.	Нарахований податок на прибуток			1980,00

Завдання 4. На підставі даних господарських операцій скласти кореспонденцію рахунків (табл. 50). Визначити нерозподілений прибуток.

Таблиця 50

Журнал реєстрації господарських операцій

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дебет	Кредит	
1.	Нарахований дохід (виручка) за реалізовану продукцію			1800000,00
2.	Відображено ПДВ			300000,00
3.	Відображено собівартість реалізованої продукції			1000000,00
4.	Нарахована заробітна плата адмінперсоналу та ЄСВ			30000,00
5.	Нарахована заробітна плата працівникам основного виробництва та ЄСВ			50267,00
6.	Надійшли готівкові кошти для видачі заробітної плати			64500,00
7.	Нарахований резерв сумнівних боргів			2430,00
8.	Надійшли кошти від покупців за реалізовану їм продукцію			1800000,00
9.	Одержано доходи від реалізації фінансових інвестицій на поточний рахунок			36000,00
10.	Отримано короткостроковий кредит			400000,00
11.	Нараховані відсотки за користування кредитом			5670,00
12.	Нарахований податок на прибуток			2100,00

Завдання 5. На підставі даних господарських операцій скласти кореспонденцію рахунків (табл. 51). Визначити нерозподілений прибуток.

Таблиця 51

Журнал реєстрації господарських операцій

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дебет	Кредит	
1.	Нарахований дохід(виручка) за реалізовану продукцію			1800000,00
2.	Відображено ПДВ			300000,00

продовження табл. 51

3.	Відображено собівартість реалізованої продукції			1000000,00
4.	Нарахована заробітна плата адмінперсоналу та ЄСВ			30000,00
5.	Нарахована заробітна плата працівникам основного виробництва та ЄСВ			50267,00
6.	Надійшли готівкові кошти для видачі заробітної плати			64500,00
7.	Нарахований резерв сумнівних боргів			2430,00
8.	Надійшли кошти від покупців за реалізовану їм продукцію			1800000,00
9.	Одержано доходи від реалізації фінансових інвестицій на поточний рахунок			36000,00
10.	Отримано короткостроковий кредит			400000,00
11.	Нараховані відсотки за користування кредитом			5670,00
12.	Нарахований авансовий платіж з податку на прибуток			2100,00

Завдання 6. Визначити фінансовий результат і відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку (табл. 52) з урахуванням умови: першою подією є отримання передоплати від покупців.

Дані для виконання:

ТОВ «Люкс» відвантажило готову продукцію покупцям на суму 120000 грн., в т.ч. ПДВ., собівартість реалізованої продукції – 80000 грн.

Таблиця 52

Журнал господарських операцій

№ з/п	Зміст господарських операцій	еспонденція рахунків		Сума, грн
		Дебет	Кредит	

Питання для самоперевірки виконаного завдання:

1. Дайте визначення термінів «доходи» та «витрати».
2. У якому НП(С)БО викладені основні вимоги до визнання, складу та оцінки доходів?
3. У якому НП(С)БО викладені основні вимоги до визнання, складу та оцінки витрат?
4. За якими групами класифікуються в бухгалтерському обліку визнані доходи?

5. Дайте загальну характеристику рахунків класу 7 «Доходи діяльності» та класу 9 «Витрати діяльності».

6. Як визначається фінансовий результат?

7. Дайте характеристику рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)».

8. Як здійснюється використання отриманого прибутку?

Список рекомендованих джерел [1, 6, 8, 11, 12, 22]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ ДО ТЕМИ 16

«Формування фінансової звітності»

План заняття:

1. Поняття та мета фінансової звітності.
2. Склад, форми, порядок складання та подання фінансової звітності.

Завдання 1. Перевірити оборотно-сальдову відомість (табл. 53). Визначити шифр рахунку (субрахунку) за назвою рахунків та субрахунків зазначених у оборотно-сальдовій відомості. Сформувати Баланс (Звіт про фінансовий стан) (ф. № 1).

Таблиця 53

Оборотно-сальдова відомість

Назва рахунку, субрахунку	Залишок на початок місяця		Оборот за місяць		Залишок на кінець місяця	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
Машини та обладнання	110327,00	–	–	–	110327,00	–
Інші основні засоби	22013,00	–	–	–	22013,00	–
Знос основних засобів	–	30636,00	–	8241,00	–	38877,00
Виробничі запаси	–	–	14824,00	14824,00	–	–
Товари	26427,00	–	1945782,0	1947847,0	24362,00	–
Поточний рахунок в банку	34527,00	–	2785141,0	2714583,0	105085,00	–
Розрахунки з покупцями	39810,00	–	2649933,0	2647891,0	41852,00	–

продовження табл. 53

Розрахунки з підзвітними особами	–	–	6175,00	6175,00	–	–
Статутний капітал	–	44724,00	–	–	–	44724,00
Прибуток нерозподілений	–	4722,00	76597,00	76597,00	–	4722,00
Розрахунки з вітчизняними постачальниками	–	69527,00	1824821,0	1762527,0	–	131821,00
Розрахунки за податками	–	34831,00	634835,00	634835,00	–	34831,00
Розрахунки зі страхування	–	16809,00	109060,00	109060,00	–	16809,00
Розрахунки за заробітною платою	–	31855,00	287135,00	287135,00	–	31855,00
Дохід від реалізації товарів	–	–	2434517,0	2434517,0	–	–
Дохід від операційної оренди активів	–	–	224550,00	224550,00	–	–
Дохід від реалізації фінансових інвестицій	–	–	24950,00	24950,00	–	–
Фінансові результати від основної діяльності	–	–	2278221,0	2278221,0	–	–
Собівартість реалізованих товарів	–	–	1846921,0	1846921,0	–	–
Витрати на збут	–	–	419260,00	419260,00	–	–
Інші операційні витрати	–	–	2749,00	2749,00	–	–
Податок на прибуток	–	–	4724,00	4724,00	–	–
Разом	233104,00	233104,00	17247536,0	17247536,0	303639,00	303639,00

Завдання 2. За вихідними даними завдання 2-5 практичного заняття до теми 15 скласти Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (ф. № 2).

Завдання 3. На підставі залишків по синтетичних та аналітичних рахунках (табл. 54) сформувавши Баланс (Звіт про фінансовий стан) (ф. № 1) на початок звітної періоду.

Таблиця 54

Залишки по синтетичних та аналітичних рахунках

№ рахунку	Сума, грн	№ рахунку	Сума, грн	№ рахунку	Сума, грн
10	322373	21	621000	40	1239740
11	9060	23	800000	42	23400
13	20000	26	7486	43	739203
15	124	30	3329	44	2760
201	17203	31	40603	48	80000
203	24030	36	1345	50	2000
205	32405	377 Дт	13	55	9749
207	3040	65	800	60	700
208	124913	66	3000	63	6580
209	1537	377 Кт	5	64	5464
20 ТЗВ	124913	-		-	-

 Питання для самоперевірки виконаного завдання:

1. Дайте визначення терміна «фінансова звітність».
2. Яка мета складання фінансової звітності?
3. З яких компонентів складається фінансова звітність?
4. За якими даними формується Баланс (Звіт про фінансовий стан) (ф. № 1)?
5. За якими даними формується Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (ф. № 2)?
6. Яким якісним характеристикам повинна відповідати інформація, яка наводиться у фінансових звітах?

Список рекомендованих джерел [1, 7, 8, 20, 21]

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бухгалтерський облік : навч. посіб. / В. О. Осмятченко, Т. І. Тесленко, О. М. Герасименко, Л. В. Титенко та ін. Київ : Простобук, 2017. 552 с.
2. Кулик В. А., Левченко З.М. Облікова політика підприємства : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 238 с. С. 20-131.
3. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів: наказ Міністерства фінансів України від 10 січня 2007 р. № 2. Дата оновлення: 14.01.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/en/v0002201-07#Text> (дата звернення: 10.06.2021).
4. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку нематеріальних активів: наказ Міністерства фінансів України від 16 листопада 2009 р. № 1327. Дата оновлення: 14.01.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/en/v1327201-09?lang=uk#Text> (дата звернення: 10.06.2021).
5. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів: наказ Міністерства фінансів України від 30 вересня 2003 р. № 561. Дата оновлення: 14.01.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0561201-03#Text> (дата звернення: 10.06.2021).
6. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку : Наказ Міністерства фінансів України від 29 грудня 2000 р. № 356. Дата оновлення: 30.12.2013 р. URL: <http://parusconsultant.com/?doc=08WRD5CC57> (дата звернення: 10.06.2021).
7. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: наказ Міністерства фінансів України від 28 березня 2013 р. № 433. Дата оновлення: 30.12.2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13/conv#Text> (дата звернення: 10.06.2021).
8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73. Дата оновлення: 31.05.2019 р. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 10.06.2021).

9. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: наказ Міністерства фінансів України від 08 жовтня 1999 р. № 237. Дата оновлення: 29.09.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text> (дата звернення: 10.06.2021).

10. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції»: наказ Міністерства фінансів України від 26 квітня 2000 р. № 91. Дата оновлення: 29.09.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00#Text> (дата звернення: 10.06.2021).

11. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Доходи»: наказ Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 р. № 290. Дата оновлення: 29.09.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text> (дата звернення: 10.06.2021).

12. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: наказ Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р. № 318. Дата оновлення: 29.09.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> (дата звернення: 10.06.2021).

13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам»: наказ Міністерства фінансів України від 28 жовтня 2003 р. № 601. Дата оновлення: 29.09.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03#Text> (дата звернення: 10.06.2021).

14. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: наказ Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 р. № 92. Дата оновлення: 29.09.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text> (дата звернення: 10.06.2021).

15. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»: наказ Міністерства фінансів України від 18 жовтня 1999 р. № 242. Дата оновлення: 29.09.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99#Text> (дата звернення: 10.06.2021).

16. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: наказ Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 р. № 246. Дата оновлення: 29.09.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text> (дата звернення: 10.06.2021).

17. Податковий кодекс України від 02 грудня 2010 р. № 2755-VI. Дата оновлення: 03.06.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2755-17#Text> (дата звернення: 10.06.2021).

18. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: постанова Правління Національного банку України від 29 грудня 2017 р. № 148. Дата оновлення: 08.12.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text> (дата звернення: 10.06.2021).

19. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: наказ Міністерства фінансів України від 24 травня 1995 р. № 88. Дата оновлення: 20.06.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text> (дата звернення: 10.06.2021).

20. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: наказ Міністерства фінансів України від 02 вересня 2014 р. № 879. Дата оновлення: 29.09.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (дата звернення: 10.06.2021).

21. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV. Дата оновлення: 14.07.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/996-14#Text> (дата звернення: 10.06.2021).

22. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування : наказ Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291. Дата оновлення: 08.02.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text> (дата звернення: 10.06.2021).

23. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти»: наказ Міністерства фінансів

України від 30 листопада 2001 р. № 559. Дата оновлення: 29.09.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01#Text> (дата звернення: 10.06.2021).

24. Міжнародні стандарти фінансової звітності. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk/msfz>

25. Методичні вказівки до практичних занять з навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік (загальна теорія)» для студентів зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання / Бондарєва Т. Г. Рівне : НУБГП, 2017. 57 с.